Rozkład materiału nauczania

W kolumnie pierwszej oznaczono kursywą treści dodatkowe.
W kolumnie trzeciej pogrubioną czcionką oznaczono doświadczenia obowiązkowe.

Temat lekcji	Treści nauczania	Osiągnięcia ucznia Uczeń:	Punkty podstawy programowej	Metody pracy	Środki nauczania	Uwagi
ROZDZIAŁ I. ELEKTROSTATYKA i PRĄD ELEKTRYCZNY						
Temat 1. Elektryzowanie ciał	• Elektryzowanie ciał przez tarcie • Dwa rodzaje ładunków elektrycznych • Oddziaływanie ładun-ków elektrycznych • Elektryzowanie ciał a budowa atomu • Siła elektryczna	• wyodrębnia z tekstów i rysunków schema-tycznych informacje kluczowe dotyczące zjawiska elektryzowania ciał • przeprowadza doświadczenie związane z elektryzowaniem ciał przez potarcie, korzystając z opisu • wskazuje czynniki istotne i nieistotne dla przebiegu doświadczenia dotyczą-cego elektryzowania ciał przez potarcie • informuje, że przyczyną elektryzowa-nia się ciał podczas pocierania jest przepływ elektronów • określa rodzaj oddziaływania (przy-ciąga-nie lub odpychanie) na podstawie znaku ładunku oraz znak ładunku na podstawie rodzaju oddziaływania • informuje, jaki znak ma ładunek jądra, a jaki – ładunek elektronu w atomie • opisuje jakościowo zależność siły działa-jącej między ładunkami od odległości między nimi • informuje, że siła utrzymująca elektro-ny w atomie jest siłą przyciągania elek-trycznego	I.1 I.2 I.3 VI.1 VI.2 VI.16 a) VI.16 b)	Pogadanka, do-świadczenia przeprowadzane w zespołach	Podręcznik, zeszyt ćwi-czeń, genera-tor[1], multite-ka[2], zbiór za-dań[3], przyrzą-dy i materiały do doświadczenia omówionego w *Książce na-uczyciela*	Uczniowie pracują w grupach. Demonstrują: • zjawisko elektryzowania ciał przez potarcie, • zjawisko wzajemnego oddziały-wania ciał naładowanych. Warto przećwiczyć (na przykła-dzie) zastosowanie zasady zacho-wania ładunku. Zbiór zadań: zadania 42.1, 42.2 i 42.4, s. 161.

Temat lekcji	Treści nauczania	Osiągnięcia ucznia Uczeń:	Punkty podstawy programowej	Metody pracy	Środki nauczania	Uwagi
		• wyjaśnia, że wiązanie chemiczne ma naturę elektryczną • **demonstruje zjawiska elektryzowania przez potarcie** • **demonstruje wzajemne oddziaływanie ciał naelektryzowanych**				
Temat 2. Ładunki elektryczne	• Elektryzowanie przez dotyk • Jednostka ładunku elektrycznego • Zasada zachowania ładunku elektrycznego • Elektroskop • Przewodniki i izolatory elektryczne	• wyjaśnia, na czym polega elektryzowanie przez dotyk • posługuje się pojęciem ładunku elektryczne-go jako wielokrotności ładunku elementarnego • nazywa jednostkę ładunku elektrycznego (bez definicji) • wyjaśnia zasadę zachowania ładunku na przykładzie różnych sposobów elektryzo-wania ciał • rozwiązuje zadania rachunkowe związane z elementarnym ładunkiem elektrycznym • posługuje się elektroskopem • opisuje budowę elektroskopu • wyjaśnia zasadę działania elektroskopu • stosuje zasadę zachowania ładunku pod-czas elektryzowania przez dotyk i pocieranie • rozróżnia izolatory i przewodniki (w najważ-niejszych przypadkach: metal, tworzywo sztuczne, szkło) • wykazuje doświadczalnie różnice między elektryzowaniem metali a elektryzowaniem izolatorów • zauważa, że przepływ ładunku, z jakim mamy do czynienia w doświadczeniach z elektrostatyki, jest innym przykładem znanego z życia codziennego zjawiska przepływu prądu elektrycznego • **demonstruje zjawisko elektryzowania**	I.1 I.2 I.3 I.4 I.9 VI.1 VI.3 VI.5 VI.6 VI.16 a) VI.16 c)	Pogadanka, doświadczenia przeprowadzane w zespołach, pokaz	Podręcznik, zeszyt ćwiczeń, zbiór zadań, generator, multiteka, przyrządy i mqteriały do doświadczenia omówionego w *Książce nauczyciela*	Uczniowie pracują w grupach. Demonstrują: • zjawisko elektryzowania ciał, • zjawisko wzajemnego oddziaływania ciał naładowanych, • zjawisko elektryzowania ciał przez dotyk ciałem naelektryzowanym. Sprawdzają, czy ciało jest naelektryzowane, wykorzy-stując elektroskop. Warto przećwiczyć (na przykładzie) stosowanie zasady zachowania ładunku. Zbiór zadań: zadania 43.1 i 43.2, s.163; zadania 43.3–43.5, s. 164.

Temat lekcji	Treści nauczania	Osiągnięcia ucznia Uczeń:	Punkty podstawy programowej	Metody pracy	Środki nauczania	Uwagi
		przez dotyk • **odróżnia przewodniki od izolatorów; podaje przykłady**				
Temat 3. Indukcja elektrostatyczna	• Przyciąganie nienael-ektryzowanych prze-wodników przez ciała naelektryzowane • Przyciąganie nienae-lektryzowanych izolatorów przez ciała naelektryzowane • Siły działające między cząsteczkami	• przeprowadza doświadczenia z przyciąganiem drobnych przedmiotów przez ciało naelektryzowane • wyjaśnia, w jaki sposób ciało naelektryzo-wane może przyciągać ciało obojętne • opisuje przemieszczanie się ładunków w przewodnikach pod wpływem oddziaływania ładunku zewnętrznego • opisuje przemieszczanie się ładunków w izolatorach pod wpływem oddziaływania ładunku zewnętrznego • wyjaśnia naturę sił działających między cząsteczkami • posługuje się pojęciem indukcji elektrostatycznej	I.1 I.2 I.3 I.4 I.9 VI.4	Pogadanka, doświadczenia przeprowadzane w zespołach	Podręcznik, zeszyt ćwiczeń, zbiór zadań, generator, multiteka, przyrządy i materiały do doświadczeń	Przyciąganie przedmiotów nienaelektryzowanych przez ciało naelektryzowane nie jest dla uczniówoczywiste. Łatwo zademonstrować to zjawisko, trudniej wyjaśnić jego mechanizm. Można sobie poradzić, wyjaśniając zmianę ustawienia ładunków wewnątrz ciała nienaelektry-zowanego. Zbiór zadań: zadania 44.1–44.7, s.165–166.
Temat 4. Obwód prądu elektrycznego	• Napięcie elektryczne • Prąd elektryczny • Kierunek przepływu prądu a kierunek ruchu elektronów • Symbole elektryczne • Obwody elektryczne • Zwarcie	• wyjaśnia, że aby popłynął prąd elektryczny, odbiornik należy podłączyć do źródła napięcia w obwodzie zamkniętym • rozpoznaje i rysuje symbole elementów obwodów elektrycznych: źródło napięcia, przewód, żarówkę, wyłącznik • odczytuje i rysuje schematy obwodów elektrycznych • buduje proste obwody elektryczne zgodnie ze schematem • informuje, że przepływ prądu nie polega na „dopłynięciu” nośników ładunku do odbiornika • buduje złożone obwody elektryczne zgodnie ze schematem • **łączy – według podanego schematu – obwód elektryczny, w którego skład wchodzą: źródło (akumulator, zasi-**	I.1 I.2 I.3 I.4 I.9 VI.7 VI.13 VI.16 d)	Pogadanka, doświadczenia przeprowadzane w zespołach	Podręcznik, zeszyt ćwiczeń, zbiór zadań, generator, multiteka, przyrządy i materiały do doświadczenia omówionego w *Książce nauczyciela*	Uczniowie pracują w gru-pach. Budują obwody elektryczne według poda-nego schematu (jako źródło napięcia wykorzystują np. baterie płaskie). Wymagana jest znajomość symboli elementów: ogniwa, opornika, żarówki, wyłącznika, woltomierza, amperomierza. Zbiór zadań: zadania 45.5 i 45.6, s. 167; zadania 45.7 i 45.8, s.168.

Temat lekcji	Treści nauczania	Osiągnięcia ucznia Uczeń:	Punkty podstawy programowej	Metody pracy	Środki nauczania	Uwagi
		lacz), odbiornik (żarówka, brzęczyk, silnik, dioda, grzejnik, opornik), wyłączniki, woltomierze, amperomierze • wymienia skutki zwarcia				
Temat 5. **Prąd elektryczny w cie-czach**	• Jony • Przepływ prądu elektrycznego w cieczach • Elektryczność w organizmach żywych	• bada doświadczalnie wpływ stężenia soli w wodzie na przepływ prądu elektrycznego • opisuje prąd elektryczny w roztworach jako przepływ jonów • omawia zasady bezpieczeństwa związane z przepływem prądu przez roztwór • wyjaśnia, jakie jony znajdują się w roztworze wodnym NaCl • opisuje znaczenie zjawisk elektrycznych w organizmach żywych	I.1 I.2 I.3 I.4 I.9 VI.7	Pogadanka, pokaz	Podręcznik, zeszyt ćwiczeń, zbiór zadań, generator, multiteka, przyrządy i materiały do doświadczenia omówionego w *Książce nauczyciela*	Należy uświadomić uczniom, że nośnikami prądu są nie tylko elektrony, ale także jony. Prąd elektryczny może więc płynąć także w niektó-rych roztworach. Wiąże się to jednak z przepływem masy, co jest wykorzystywane m.in. do pozłacania i chromowania różnych przedmiotów. Zbiór zadań: zadania 48.1–48.5, s. 176–177.
Temat 6. **Prąd elektryczny w gazach**	• Jonizacja powietrza • Żarówki i świetlówki • Wyładowania atmosferyczne • Piorunochrony • Zachowanie w czasie burzy	• wyjaśnia, że prąd elektryczny w gazach to przepływ jonów i elektronów • wyjaśnia, że piorun jest szczególnym przypadkiem przepływu prądu elektrycznego • wymienia zasady bezpiecznego zachowania podczas burzy (nie należy chronić się pod drzewami i słupami, pływać w wodzie, kłaść się na ziemi) • wyjaśnia różnice w zasadach działania żarówki i lampy wyładowczej; wymienia zalety i wady obu źródeł światła • wyjaśnia zasady bezpiecznego zachowania podczas burzy, stosując poznane prawa fizyki	I.1 I.2 I.3 I.4 I.9 VI.7	Pogadanka, pokaz, projekcja filmu dydaktycznego	Podręcznik, zeszyt ćwiczeń, zbiór zadań, generator, multiteka, przyrządy i materiały do doświadczenia omówionego w *Książce nauczyciela*	Suche powietrze jest izolato-rem, ale po zjonizowaniu (np. przez wysokie napięcie) zmienia właściwości i zaczyna przewodzić prąd. Trzeba uczniom uświadomić zagro-żenia powodowane przez wyładowania atmosferyczne. Uczniowie powinni poznać zasady zachowania w czasie burzy. Prąd elektryczny może płynąć także w innych gazach niż powietrze. Wykorzystuje się to w świetlówkach. Informujemy uczniów, że świetlówki zużywają mniej energii elektrycznej niż żarówki, przy takim samym natężeniu wysyłanego światła.

Temat lekcji	Treści nauczania	Osiągnięcia ucznia Uczeń:	Punkty podstawy programowej	Metody pracy	Środki nauczania	Uwagi
						Zbiór zadań: zadania 48.8 i 48.9, s. 177.
Temat 7. Napięcie elektryczne i natężenie prądu elektrycznego	• Napięcie elektryczne • Natężenie prądu elektrycznego • Wartości napięć elektrycznych i natężeń prądu elektrycznego w przyrodzie i urządzeniach zbudowanych przez człowieka	• wyjaśnia (intuicyjnie) i rozróżnia pojęcia napięcia i natężenia prądu • posługuje się pojęciem napięcia elektrycznego jako wielkości określającej ilość energii potrzebnej do przeniesienia jednostkowego ładunku w obwodzie • przeprowadza obliczenia i zapisuje wynik zgodnie z zasadami zaokrąglania, z zachowaniem liczby cyfr znaczących wynikającej z danych • stosuje jednostki napięcia elektrycznego i natężenia pradu elektrycznego • przelicza wielokrotności i podwielo krotności (mikro-, mili-, kilo-, mega-) • oblicza natężenie prądu na podstawie jego definicji • wymienia proste przykłady napięcia w urządzeniach codziennego użytku • stosuje analogię między przepływem prądu elektrycznego a przepływem wody • podaje przykłady napięcia i natężenia prądu w urządzeniach elektrycznych wykorzystywanych w życiu codziennym • określa natężenie elektryczne za pomocą wzoru: $I=\frac{Q}{t}$ i oblicza wszyst-	I.1 I.6 II.3 VI.6 VI.8 VI.9	Pogadanka, rozwiązywanie prostych zadań obliczeniowych	Podręcznik, zeszyt ćwiczeń, zbiór zadań, generator, multiteka, rysunek przedstawiający wartości napięć elektrycznych i natężeń prądu elektrycznego w otoczeniu	Wprowadzając pojęcia napię-cia elektrycznego i natę-żenia prądu elektrycznego, wykorzystajmy analogię między tymi zjawiskami a przepływem wody. Napięcie porównujemy z wysokością, z jakiej spływa woda, a na-tężenie – z ilością przepływa-jącej wody. Pouczająca może być analiza wartości napięć i natężeń spotykanych w przyrodzie oraz stosowanych w urządzeniach zbudowanych przez człowieka (podręcznik). Zbiór zadań: zadania 46.1– 46.9, s. 170–171.

Temat lekcji	Treści nauczania	Osiągnięcia ucznia Uczeń:	Punkty podstawy programowej	Metody pracy	Środki nauczania	Uwagi
		kie wielkości występujące w tej zależności • przelicza jednostki czasu (sekunda, minuta, godzina)				
Temat 8. Praca i moc prądu elek- trycznego	• Przemiany energii elektrycznej • Obliczanie energii (w J i kWh) • Moc prądu elektrycznego • Koszt zużytej energii elektrycznej	• posługuje się pojęciem napięcia elektry-cznego; wyjaśnia związek napięcia elektry-cznego z pracą prądu elektrycznego i energią • stosuje do obliczeń związek między napię-ciem, natężeniem i mocą oraz między napięciem, natężeniem, czasem i pracą prądu • rozwiązuje trudniejsze zadania rachunkowe związane z pracą i mocą prądu elektrycznego • podaje przykłady mocy urządzeń elektry-cznych znanych z życia codziennego • przelicza wielokrotności i podwielokrotno-ści jednostek pracy i mocy	I.1 I.7 VI.9 VI.10 VI.11	Pogadanka, dyskusja, rozwiązywanie prostych zadań obliczenio-wych	Podręcznik, zeszyt ćwiczeń, zbiór zadań, generator, multiteka, tabela zawierająca przykłady mocy różnych urządzeń (podręcznik)	Zwróćmy uwagę uczniów na to, jak bardzo wykorzystywa-nie energii elektrycznej ułatwia życie. Nie mamy jej jednak za darmo. Na koszt zużywanej energii elektrycznej wpływa nie tylko cena 1 kWh, ale też moc używanych urządzeń i czas ich pracy. Warto uświadomić uczniom, w jaki sposób można ograni-czyć wydatki związane z użytkowaniem urządzeń elektrycznych. Uświadamiamy im także, że oszczędzanie energii przyczynia się do ograniczania degradacji środowiska przyrodniczego. Warto zaproponować ucz-niom, aby w domu zaplano-wali doświadczenie mające na celu wyznaczenie mocy żarówki. Zbiór zadań: zadania 52.1–52.12, s. 187–188.
Temat 9. Pomiar napięcia i natężenia. Wyznaczanie mocy	• Mierniki • Pomiar napięcia elektrycznego • Pomiar natężenia prądu elektrycznego • Wyznaczanie mocy	• wykorzystuje woltomierz i amperomierz do pomiaru odpowiednich wielkości (w prostych przykładach) • wyznacza moc żarówki na podstawie samo-dzielnych pomiarów napięcia elektrycznego i natężenia prądu elektrycznego • korzysta z miernika uniwersalnego,	I.4 I.5 I.6 I.9 VI.16 d)	Pogadanka, doświadczenia przeprowadzane w zespołach	Podręcznik, zeszyt ćwiczeń, zbiór zadań, generator, multiteka, przyrządy i materiały do doświadczeń	Uczniowie w grupach: • budują obwód według podanego schematu, • mierzą napięcie i natężenie prądu, • wyznaczają moc żarówki zasilanej baterią (za pomocą woltomierza i amperomierza).

Temat lekcji	Treści nauczania	Osiągnięcia ucznia Uczeń:	Punkty podstawy programowej	Metody pracy	Środki nauczania	Uwagi
		wybiera odpowiedni zakres pomiaru • **łączy (według podanego schematu) obwód elektryczny, na który składają się: źródło (akumulator, zasilacz), odbiornik (żarówka, brzęczyk, silnik, dioda, grzejnik, opornik), wyłączniki, woltomierze, amperomierze** • **odczytuje wskazania mierników**				Jest to okazja do utrwalenia umiejętności przekrojowych związanych z wykonywaniem pomiarów, takich jak: • ustalanie zakresu przyrządów, • ustalanie dokładności przyrządów, • odczytywanie wskazań mierników, • zapisywanie odczytów wraz z niepewnością pomiarową. Zbiór zadań: zadanie 46.13, s. 172; zadanie 47.7, s. 174; zadanie 47.9, s. 175.
Temat 10. Przykłady obwodów elektrycznych	• Połączenie szeregowe źródeł prądu elektrycznego • Połączenie równoległe źródeł prądu elektrycznego • Łączenie szeregowe odbiorników • Łączenie równoległe odbiorników • Przykłady zastosowa-nia tych połączeń	• oblicza napięcie baterii ogniw połączonych równolegle i szeregowo • informuje, jak napięcie elektryczne i natę-żenie prądu płynącego przez zespół odbiorników połączonych szeregowo i równolegle zależy od napięcia elektry-cznego oraz natężenia prądu płynącego przez poszczególne odbiorniki • wskazuje przykłady połączeń równoległych i szeregowych; buduje takie układy • rozwiązuje zadania związane z łączeniem szeregowym i równoległym, w szczególno-ści związane z projektowaniem prostych obwodów (np. łączenie lampek choinko-wych), bez wzo-	I.1 I.3 I.4 I.9 VI.16 d)	Pogadanka, pokaz lub doświadczenia przeprowadzane w zespołach, obliczenia rachunkowe	Podręcznik, zeszyt ćwiczeń, zbiór zadań, generator, multiteka, przyrządy i materiały do doświadczeń	Uczniowie wykonują (w grupach): • pomiar napięcia źródeł prądu połączonych szeregowo, • pomiar napięcia źródeł prądu połączonych równolegle, • pomiar napięcia na odbiornikach połączo-nych szeregowo, • pomiar natężenia prądu przepływającego przez odbiorniki połączone równolegle. Należy uświadomić uczniom, że wszystkie urządzenia w sieci domowej są podłączone do prądu równolegle. Zbiór zadań: doświadczenie 27, s. 173; zadanie 47.9, s. 175; zadanie 47.12, s. 175; zadanie 47.13, s. 175.

Temat lekcji	Treści nauczania	Osiągnięcia ucznia Uczeń:	Punkty podstawy programowej	Metody pracy	Środki nauczania	Uwagi
		rów na opór zastępczy • **łączy (według podanego schematu) obwód elektryczny, w którego skład wchodzą: źródło, odbiornik, wyłączniki, woltomierze, amperomierze; odczytuje wskazania mierników**				
Powtórzenie	• Powtórzenie • Zastosowanie poznanej wiedzy (wiadomości umiejętności) do rozwiązywania problemów fizycznych • Analiza tekstu		I.1 I.2 I.3 I.4 I.5 I,6 I.7 I.8 I.9 VI.1 VI.2 VI.3 VI.4 VI.5 VI.6 VI.7 VI.8 VI.9 VI.10 VI.11 VI.13 VI.16 a) VI.16 b) VI.16 c) VI.16 d)	Praca z podręcznikiem, rozwiązywanie zadań rachunkowych i problemowych	Podręcznik, zeszyt ćwiczeń, zbiór zadań, generator, multiteka, przygotowane przez nauczyciela zestawy zadań względniające zróżnicowanie zaawansowania uczniów	Trzeba przypomnieć wiadomości teoretyczne poznane na lekcjach i omówić prze-prowadzone doświadczenia. Ze względu na zróżnicowanie poziomu wiedzy uczniów warto skorzystać z testów (o różnych stopniach trudno-ści; podręcznik, s. 64–67). Aby ćwiczyć umiejętności posługiwania się informacjami pochodzącymiz analizy przeczytanych tekstów, warto omówić tekst popularnonaukowy *Żywe paralizatory* (podręcznik, s. 68).
Sprawdzian				Samodzielna praca uczniów	Testy (dostępne na portalu dla-nauczyciela.pl)	
ROZDZIAŁ II. ELEKTRYCZNOŚĆ i MAGNETYZM						

Temat lekcji	Treści nauczania	Osiągnięcia ucznia Uczeń:	Punkty podstawy programowej	Metody pracy	Środki nauczania	Uwagi
Temat 11. Opór elektryczny	• Co to jest opór elektryczny • Prawo Ohma • Jednostka oporu elektrycznego • Oporniki • Zastosowanie prawa Ohma do rozwiązywania prostych zadań	• wyjaśnia (intuicyjnie) znaczenie pojęcia oporu elektrycznego jako właściwości przewodnika stosuje prawo Ohma określa opór elektryczny za pomocą wzoru: $R=\frac{U}{I}$ i oblicza wszystkie wielkości występujące w tej zależności • odczytuje wykresy $I(U)$; na ich podstawie oblicza opór elektryczny • posługuje się symbolem graficznym opornika podczas rysowania I czytania schematów elektrycznych • przelicza wielokrotności i podwielokrotności jednostki oporu elektrycznego • **odczytuje wskazania mierników** • rozpoznaje proporcjonalność prostą	I.1 I.5 I.7 I.8 VI.12 VI.16 d)	Pogadanka, pokaz lub doświadczenia przeprowadzane w zespołach, rozwiązywanie zadań rachunkowych	Podręcznik, zeszyt ćwiczeń, generator, multiteka, zbiór zadań, przyrządy do doświadczeń	Warto doświadczalnie wykazać zależność między natężeniem prądu elektry-cznego a przyłożonym napięciem elektrycznym. Wprowadzając pojęcie oporu, należy zaznaczyć, że opór przewodnika nie zależy ani od napięcia elektry-cznego, ani od natężenia prądu; jest „zakodowany” w samym przewodniku. Warto zaproponować ucz-niom, aby w domu zaplano-wali doświadczenie mające na celu wyznaczenie oporu żarówki lub opornika. Zbiór zadań: zadania 49.1–49.8, s.179–180.
Temat 12. Wyznaczanie oporu elektrycznego	• Pomiar napięcia elektrycznego I natężenia prądu elektrycznego • Obliczanie oporu na podstawie pomiarów • Sporządzanie wykresu zależności $I(U)$ • Obliczanie oporu na podstawie wykresu zależności $I(U)$	• przeprowadza wybrane przez nauczyciela doświadczenia, korzystając z ich opisów • **wyznacza opór przewodnika na podsta-wie pomiarów napięcia elektrycznego na jego końcach oraz natężenia płynącego przezeń prądu** • posługuje się pojęciem niepewności pomiarowej; zapisuje wynik pomiaru wraz z jednostką, z uwzględnieniem informacji o niepewności • przeprowadza obliczenia i zapisuje wynik zgodnie z zasadami zaokrąglania, z zachowaniem liczby cyfr znaczących	I.1 I.2 I.3 I.4 I.5 I.6 I.7 I.8 I.9 VI.16 e)	Pogadanka, doświadczenia przeprowadzane w ze społach	Podręcznik, zeszyt ćwiczeń, generator, multiteka,zbiór zadań, przyrządy do doświadczeń	Uczniowie (w zespołach) przeprowadzają doświad-czenie obowiązkowe (VI.16 e): wyznaczają opór elektryczny przewodnika za pomocą woltomierza i am-peromierza. Zbiór zadań: zadania 49.9–49.23, s. 180–182.

Temat lekcji	Treści nauczania	Osiągnięcia ucznia Uczeń:	Punkty podstawy programowej	Metody pracy	Środki nauczania	Uwagi
		wynikającej z dokładności pomiaru • rozpoznaje proporcjonalność prostą • zapisuje wynik pomiaru wraz z jednostką				
Temat 13. Domowa sieć elektryczna	• Napięcie przemienne • Napięcie i natężenie skuteczne • Uziemienie • Pierwsza pomoc przy porażeniu prądem elektrycznym	• wyjaśnia, że znak i wartość napięcia w do-mowej sieci elektrycznej zmieniają się wiele razy w ciągu sekundy • wyjaśnia znaczenie pojęć napięcia i natę-żenia skutecznego • informuje, że napięcie skuteczne w sieci domowej w Polsce wynosi 230 V • informuje, że ciało człowieka przewodzi prąd elektryczny • informuje, że szczególnie niebezpieczne jest dotykanie urządzeń elektrycznych w miejscach wilgotnych i wilgotnymi rękoma • wymienia podstawowe zasady bezpieczne-go użytkowania domowej sieci elektry-cznej oraz postępowania w przypadku porażenia prądem elektrycznym • rozróżnia pojęcia fazy i zera • wyjaśnia, do czego służy uziemienie; uzasadnia konieczność stosowania uziemienia	I.1 I.9	Pogadanka, rozwiązywanie zadań rachunkowych	Podręcznik, zeszyt ćwiczeń, generator, multiteka, zbiór zadań	Uczniowie korzystają z domowej sieci elektrycznej, dlatego powinni wiedzieć: jak to robić bezpiecznie, przed czym zabezpiecza uziemienie, jak udzielić pierwszej pomocy przy porażeniu elektrycznym. Zbiór zadań: zadania 53.9 i 53.10, s. 191.
Temat 14. Ochrona sieci elektrycznej	• Skutki przerw w dosta-wach energii • Zasilacze awaryjne • Bezpieczniki	• wymienia miejsca (obiekty), którym szcze-gólnie zagrażają przerwy w dostawie energii elektrycznej • wyjaśnia, do czego służą zasilacze awa-	I.1 I.6 I.7 VI.14	Pogadanka, praktyczne zapoznanie się z bezpiecznika-	Podręcznik, zeszyt ćwiczeń, generator, multiteka,	Uczniowie korzystają z domowej sieci elektrycznej, dlatego powinni wiedzieć, że bezpieczniki zabezpie-czają instalację elektryczną przed uszkodzeniem w wyniku przeciążenia.

Temat lekcji	Treści nauczania	Osiągnięcia ucznia Uczeń:	Punkty podstawy programowej	Metody pracy	Środki nauczania	Uwagi
	• Wyłączniki różnicowo-prądowe	ryjne • wyjaśnia, do czego służą bezpieczniki, i co należy zrobić, jeśli bezpiecznik rozłączy obwód elektryczny • rozstrzyga, czy przy podanym obciążeniu bezpiecznik rozłączy obwód elektryczny • wyjaśnia, do czego służą wyłączniki różnicowoprądowe	VI.15	mi	zbiór zadań, materiały do pokazu	Ponadto powinni się zapo-znać z bezpiecznikami we własnym domu i ustalić, przy jakim natężeniu prądu przery-wają one przepływ prądu. Zbiór zadań: zadania 53.11–53.13, s. 192.
Temat 15. Magnesy	• Bieguny magnetyczne • Oddziaływanie biegu-nów magnetycznych • Ziemia – wielki magnes • Zasada działania kompasu • Domeny magnetyczne	• informuje, że jednakowe bieguny magnesu się odpychają, a różne – przyciągają • wyjaśnia, że magnes przyciąga żelazo i niektóre inne metale • informuje, że nie można uzyskać pojedynczego bieguna magnetycznego • wyjaśnia zasadę działania kompasu; posługuje się tym przyrządem • demonstruje doświadczalnie zjawiska magnetyczne • wyjaśnia mechanizm zjawiska magneso-wania się ciał, korzystając z pojęcia domen magnetycznych • rozróżnia bieguny geograficzne i magnetyczne • **demonstruje zachowanie się igły magnetycznej w obecności magnesu**	I.1 I.3 VII.1 VII.2 VII.3 VII.7 a)	Pogadanka, pokaz lub doświadczenia przeprowadzane w zespołach	Podręcznik, zeszyt ćwiczeń, generator, multiteka, zbiór zadań, przyrządy i materiały do pokazu lub doświadczeń	Wskazane jest przeprowa-dzanie doświadczeń ilustrujących oddziaływanie magnetyczne w formie pokazu lub doświadczeń. Warto podać przykłady wykorzystywania tego oddziaływania w życiu codziennym. Zbiór zadań: zadania 54.1–54.16, s. 195–198.
Temat 16. Prąd elektryczny i magnetyzm	• Elektromagnes • Siły magnetyczne	• **demonstruje zjawisko oddziaływania prze-wodnika z prądem na igłę magnetyczną** • buduje elektromagnes • wyjaśnia oddziaływanie między elek-	I.1 I.2 I.3 I.4 I.9	Pogadanka, doświadczenia przeprowadzane w zespołach	Podręcznik, zeszyt ćwiczeń, generator, multiteka, zbiór zadań,	Uczniowie (w zespołach) przeprowadzają doświad-czenia wskazujące na oddziaływanie przewodnika z prądem na igłę magne-tyczną, budują elektroma-

Temat lekcji	Treści nauczania	Osiągnięcia ucznia Uczeń:	Punkty podstawy programowej	Metody pracy	Środki nauczania	Uwagi
		tro-magnesem a magnesem • podaje przykłady zastosowania zjawisk magnetycznych do zapisywania i przechowywania informacji • bada, jak biegunowość i siła przyciągania elektromagnesu zależą od różnych czynników • wyjaśnia, że magnes trwały swoje właściwości magnetyczne zawdzięcza także ruchowi ładunków elektrycznych	VII.4 VII.5 VII.7 b)		przyrządy i materiały do doświadczeń	gnes, sprawdzają wzajemne oddziaływanie magnesów z elektromagnesami. Zbiór zadań: zadania 55.1–55.12, s.199–201.
Temat 17. Silnik elektryczny	• Zasada działania silnika elektrycznego	• wyjaśnia, że na przewodnik z prądem znajdujący się w pobliżu magnesu działa siła magnetyczna, którą wykorzystujemy w silnikach elektrycznych • opisuje (w uproszczeniu) budowę silnika elektrycznego, wyjaśnia zasadę jego działania i podaje przykłady zastosowania silników elektrycznych	I.1 VII.6	Pogadanka, pokaz	Podręcznik, zeszyt ćwiczeń, generator, multiteka, zbiór zadań, przyrządy do pokazu	Wskazane jest zademonstrowanie oddziaływania mag-nesu na ruchomą ramkę z prądem, którego skutkiem jest wychylenie ramki (doświadczenie opisane w podręczniku, s. 97). Trzeba omówić budowę silnika elektrycznego, zasadę jego działania oraz praktyczne za-stosowanie. Działanie silnika demonstrujemy na modelu. Zbiór zadań: zadania 55.14–55.16, s. 201.
Powtórzenie	• Powtórzenie • Zastosowanie poznanej wiedzy (wiadomo-ści i umiejętności) do rozwiązywania pro-blemów fizycznych z zakresu		I.1 I.2 I.3 I.4 I.5 I.6 I.7	Ćwiczenia, praca z podręcznikiem	Podręcznik, zeszyt ćwiczeń, generator, multiteka, zbiór zadań, przygo-towane przez nauczy-	Trzeba przypomnieć wiadomości teoretyczne poznane na lekcjach i omówić prze-prowadzone doświadczenia. Zwracamy uwagę na zwią-zek magnetyzmu z przepły-wem prądu. Ze względu na zróżnicowanie po-

Temat lekcji	Treści nauczania	Osiągnięcia ucznia Uczeń:	Punkty podstawy programowej	Metody pracy	Środki nauczania	Uwagi
	elektromag-netyzmu • Analiza tekstu		I.8 I.9 VI.16 e) VII.1 VII.2 VII.3 VII.4 VII. 5 VII.6 VII.7 a) VII.7 b)		ciela zestawy zadań uwzględniające zróżnicowanie zaawansowania uczniów	ziomu wiedzy uczniów warto skorzystać z testów (o różnych stopniach trudności; podręcznik, s. 101–103). Aby ćwiczyć umiejętności posługiwania się informacjami pochodzącymi z analizy przeczytanych tekstów, warto omówić tekst popular-nonaukowy *Wędrujące bieguny* (podręcznik, s. 104).
Sprawdzian				Samodzielna praca uczniów	Testy (dostępne na portalu dla-nauczyciela.pl)	
ROZDZIAŁ III. DRGANIA i FALE						
Temat 18. Ruch drgający	• Położenie i prędkość w ruchu wahadła • Drgania ciężarka na sprężynie • Ruch drgający • Okres i częstotliwość w ruchu drgającym • Amplituda	• opisuje przykłady drgań, w tym ruch wahadła • wyjaśnia znaczenie pojęć: okresu, czę-sto-tliwości i amplitudy drgań • oblicza częstotliwość na podstawie okresu (i odwrotnie) • **wyznacza okres i częstotliwość w ruchu okresowym** • wymienia przykłady niemechanicznych zjawisk okresowych (np. przepływ prądu przemiennego)	I.1 I.2 I.3 VIII.1 VIII.2 VIII.9 a)	Pogadanka, pokaz, doświadczenia przeprowadzane w zespołach, rozwiązywanie prostych zadań rachunkowych	Podręcznik, zeszyt ćwiczeń, generator, multiteka, zbiór zadań, przyrządy i materiały do doświadczeń	Uczniowie (w zespołach) przeprowadzają doświadcze-nie obowiązkowe: wyznaczają okres i częstotliwość w ruchu drgającym (np. ciężarka na sprężynie lub kulki zaczepionej na nici). Zespoły pracują z różnymi ciałami drgają-cymi (np. kulki na nitkach o różnej długości, ciężarki na różnych sprężynach). Zbiór zadań: zadania 57.1–57.9, s. 209– 210.
Temat 19. Wykresy ruchu	• Wykresy zależności położenia *x* od czasu	• otrzymuje doświadczalnie wykres zależno-ści położenia wahadła od czasu	I.1 I.3	Pogadanka, pokaz	Podręcznik, zeszyt ćwiczeń, genera-	Uczniowie obserwują doświadczenie dotyczące otrzymy-wania

Temat lekcji	Treści nauczania	Osiągnięcia ucznia Uczeń:	Punkty podstawy programowej	Metody pracy	Środki nauczania	Uwagi
drgającego	*t w* ruchu wahadła • Drgania mechaniczne i inne	• odczytuje z wykresu położenie wahadła w danej chwili (i odwrotnie) oraz amplitudę • wyznacza amplitudę i okres drgań na podstawie wykresu zależności położenia wahadła od czasu • wskazuje na wykresie chwile, w których wahadło znajduje się w położeniu równowagi	VIII.3 VIII.9a)		tor, multiteka, zbiór zadań, przyrządy i materiały do doświadczenia	wykresu zależności położenia wahadła od czasu. Na podstawie wykresu wyznaczają amplitudę i okres drgań wahadła. Zbiór zadań: zadania 57.11– 57.14, s. 210 –211.
Temat 20. Przemiany energii w ruchu drgającym	• Energia w ruchu wahadła • Energia potencjalna sprężystości • Energia w ruchu ciężarka	• opisuje ruch ciała na sprężynie • opisuje jakościowo przemiany energii kinetycznej i energii potencjalnej sprężystości w tym ruchu • wykonuje obliczenia dotyczące tego ruchu	I.1 I.2 I.6 III.3 III.5 VIII.2	Pogadanka, pokaz	Podręcznik, zeszyt ćwiczeń, generator, multiteka, zbiór zadań	Zwróćmy uwagę uczniów na to, że podczas całego ruchu suma energii potencjalnej i energii kinetycznej jest stała. Oznacza to, że jeśli jedna energia maleje o jakąś wartość, to druga wzrasta o taką samą wartość. Zbiór zadań: zadania 57.17– 57.18, s. 211; zadanie 57.27, s. 213.
Temat 21. Fale	• Ruch fali a ruch cząsteczek • Fala na sznurze • Fale a drgania • Długość fali • Zależność między długością, prędkością i okresem fali	• stosuje pojęcie fali do opisu zjawisk • odróżnia ruch fali od ruchu ośrodka • stosuje pojęcia długości i częstotliwości fali • wykonuje obliczenia związane z długością, częstotliwością i prędkością fali (wraz z jednostkami) • wykonuje proste doświadczenia z falami na wodzie	I.1 I.2 I.3 I.4 I.6 I.7 I.9 II.3 VIII.4 VIII.5	Pokaz, dyskusja, rozwiązywanie prostych zadań rachunkowych	Podręcznik, zeszyt ćwiczeń, generator, multiteka, zbiór zadań	W czasie pokazu ruchu falowego (na wodzie lub sznurze) starajmy się wzbu-dzać różniące się fale. Taki pokaz może stać się punktem wyjścia do dyskusji, czym te fale się różnią. Zbiór zadań: zadania 58.1– 58.12, s. 214– 215.
Temat 22. Dźwięk	• Dźwięk jako fala	• informuje, że dźwięk to fala mechaniczna, której źródłem są drgania ciał	I.1 I.2	Pogadanka, pokaz z wykorzy-	Podręcznik, zeszyt ćwi-	Warto wykorzystać program komputerowy przedstawia-jący

Temat lekcji	Treści nauczania	Osiągnięcia ucznia Uczeń:	Punkty podstawy programowej	Metody pracy	Środki nauczania	Uwagi
	• Ruch fali dźwiękowej a ruch powietrza • Prędkość dźwięku • Graficzne przedstawienie dźwięku	• podaje przykłady źródeł dźwięku • wykonuje obliczenia związane z prędkością dźwięku • demonstruje doświadczalnie powstawanie dźwięków • **demonstruje dźwięki o różnych częstotli-wościach (z wykorzystaniem drgającego przedmiotu lub instrumentu muzycznego)** • informuje, jakiej wielkości fizycznej odpowia-da wysokość dźwięku, a jakiej – natężenie dźwięku • opisuje mechanizm powstawania i rozcho-dzenia się fal dźwiękowych • samodzielnie przygotowuje komputer do obserwacji oscylogramów dźwięków • **obserwuje oscylogramy fal dźwiękowych (z wykorzystaniem różnych technik)** • wykonuje obliczenia związane z długością, częstotliwością i prędkością fali dźwiękowej • rozróżnia dźwięki słyszalne, ultradźwięki i infradźwięki; opisuje ich znaczenie w przy-rodzie i technice	I.3 I.4 II.4 VIII.6 VIII.9 a) VIII.9 b) VIII.9 c)	staniem komputera	czeń, generator, multiteka, zbiór zadań, komputer z dostępem do internetu	wykresy różnych dźwięków. Zbiór zadań: zadania 59.1–59.9, s. 216–217.
Temat 23. Wysokość dźwięku	• Porównywanie głośności i wysokości dźwięków • Instrumenty muzyczne • Ultradźwięki i infra-	• opisuje jakościowo związek między wysokością dźwięku a częstotliwością fali • opisuje jakościowo związek między natęże-niem dźwięku (głośnością) a energią i amplitudą fali	I.1 I.3 VIII.7 VIII.8 VIII.9b)	Pogadanka, doświadczenia przeprowadzane w zespołach	Podręcznik, zeszyt ćwiczeń, generator, multiteka, zbiór zadań	Uczniowie powinni przeprowadzić doświadczenie obowiązkowe w zespołach. Jako ciało drgające można wykorzystać brzeszczot zamocowany w imadle. Zmieniając długość jego części wystającej poza imadło,

Temat lekcji	Treści nauczania	Osiągnięcia ucznia Uczeń:	Punkty podstawy programowej	Metody pracy	Środki nauczania	Uwagi
	dźwięki • Echolokacja	• rozróżnia dźwięki słyszalne, ultradźwięki i infradźwięki; opisuje ich znaczenie w przy-rodzie i technice • rozróżnia dźwięki słyszalne, ultradźwięki i infradźwięki; wymienia przykłady ich źródeł • **demonstruje dźwięki o różych częstotli-wościach (z wykorzystaniem drgającego przedmiotu lub instrumentu muzycznego)**				zmieniamy wysokość dźwięku. Zbiór zadań: zadania 59.13, 59.16 i 59.17, s. 218.
Temat 24. Fale elek- tromagne- tyczne	• Fale radiowe • Mikrofale • Światło • Podczerwień • Promieniowanie ultrafioletowe • Promieniowanie rentgenowskie • Promieniowanie gamma • Prędkość fal elektro-magnetycznych	• informuje, że światło, fale radiowe, pod-czerwień i nadfiolet mają jednakową naturę • informuje, że barwa światła ma związek z długością (lub częstotliwością) fali • informuje, że w próżni wszystkie fale ele-ktromagnetyczne poruszają się z jednakową prędkością • wymienia zakresy fal elektromagnetycznych, opisuje ich podstawowe właściwości oraz znaczenie w przyrodzie i technice • informuje, że $c = 300\,000\,\frac{km}{s}$ jest największą wartością prędkości w przyrodzie	I.1 I.2 IX.12 IX.13	Debata lub seminarium	Podręcznik, zeszyt ćwiczeń, generator, multiteka, zbiór zadań	Lekcję mogą przygotować uczniowie. Tydzień (lub dwa tygodnie) wcześniej dzielimy klasę na grupy. Grupy losują rodzaje fal elektromagnetycznych, na których temat będą gromadzić wiadomości. W swoich wystąpieniach powinni uwzględnić wyja-śnienia: dlaczego fale ele-ktromagnetyczne są dla nas ważne, gdzie je wykorzystujemy, jak ograniczyć negatywne skutki działania fal szkodliwych. Zbiór zadań: zadania 60.1–60.17, s. 220–224.
Temat 25. Energia fal elek-	• Promieniowanie cieplne	• informuje, że każda fala niesie energię; w ten sposób przepływa do Ziemi ener-	I.1 I.2	Pogadanka, pokaz	Podręcznik, zeszyt ćwi-	Temat dotyczy zagadnień, z jakimi uczeń spotyka się na co dzień. Ciekawe może być np. wyjaśnie-

Temat lekcji	Treści nauczania	Osiągnięcia ucznia Uczeń:	Punkty podstawy programowej	Metody pracy	Środki nauczania	Uwagi
troma- gnetycznych	• Temperatura ciała a promieniowanie • Pochłaniane promieniowania a barwa ciała • Efekt cieplarniany	gia ze Słońca i innych rozgrzanych ciał • opisuje jakościowy związek barwy ciała z jego zdolnością do absorpcji i emisji promieniowania • wyjaśnia, jak częstotliwość fali zależy (jakościowo) od temperatury ciała • wykorzystuje te wiadomości do wyjaśnia-nia zjawisk fizycznych • wyjaśnia mechanizm powstawania efektu cieplarnianego	IX.12		czeń, generator, multiteka, zbiór zadań	nie, jakie kolory ubrań są odpowie-dnie latem, białe czy czarne. Uczniowie często słyszą o efekcie cieplarnianym; warto im w sposób naukowy wyjaśnić to zjawisko oraz jego pozytywny i negatywny wpływ na życie na Ziemi. Zbiór zadań: zadanie 60.18, s.223; zadania 60.21 i 60.26, s. 224.
Temat dodatkowy. ***Dyfrakcja i interferencja fal***	• Ugięcie fali • Dyfrakcja światła • Fale radiowe • Interferencja fal • Jeszcze o echolokacji	• stosuje pojęcia dyfrakcji i interferencji do opisu fal na wodzie • opisuje zjawiska dyfrakcji i interferencji dźwięku i światła	I.1 I.2 IX.13	Pogadanka, pokaz	Podręcznik, zeszyt ćwiczeń, generator, multiteka, zbiór zadań, przyrządy do pokazu	Zjawiska dyfrakcji i interferencji najlepiej zademonstrować na przykładzie fali na wodzie. Do pokazu można wykorzystać rzutnik pisma. Zbiór zadań: zadanie 60.15, s. 222; zadanie 60.16, s. 223.
Temat dodatkowy. ***Rezonans***	• Drgania własne i rezonans • Rezonans mechaniczny w otoczeniu • Rezonans i fale elektromagnetyczne	• opisuje zjawisko rezonansu; wskazuje przykłady rezonansu mechanicznego • wyjaśnia mechanizm zjawiska fizycznego za pomocą zjawiska rezonansu	I.1 I.2 I.3 I.4	Pogadanka, pokaz	Podręcznik, zeszyt ćwiczeń, generator, multiteka, przyrządy i materiały do pokazu	Warto wykonać doświadcze-nie zaproponowane w pod-ręczniku. Należy podkreślić rolę zjawiska rezonansu w budowie instrumentów muzycznych. Można wspomnieć, że rezonans bywa groźny, może np. doprowadzić do katastrofy budowlanej (podajmy przykłady).
Powtórzenie	• Powtórzenie • Zastosowanie poznanej wiedzy (wiadomości i umiejętności)		I.2 I.3 I.4 II.4	Ćwiczenia, praca z podręcznikiem	Podręcznik, zeszyt ćwiczeń, generator, multi-teka,	Trzeba przypomnieć wiadomości teoretyczne i omówić doświadczenia przeprowa-dzone na lekcjach. Ze względu na zróżnicowa-nie

Temat lekcji	Treści nauczania	Osiągnięcia ucznia Uczeń:	Punkty podstawy programowej	Metody pracy	Środki nauczania	Uwagi
	do rozwiązywania proble-mów fizycznych		VIII.1 VIII.2 VIII.3 VIII.4 VIII.5 VIII.6 VIII.7 VIII.8 VIII.9 a) VIII.9 b) VIII.9 c) IX.12 IX.13		zbiór zadań, przygotowane przez nauczyciela zestawy zadań uwzględniające zróżnicowanie zaawansowania uczniów	poziomu wiedzy uczniów warto skorzystać z testów w podręczniku (o różnych stopniach trudności; podręcznik, s. 156–157). W celu ćwiczenia umiejętności posługiwania się informacjami pochodzącymi z analizy przeczytanych tekstów warto omówić tekst popularnonaukowy *Mowa oceanu* (podręcznik, s.104).
Sprawdzian				Samodzielna praca uczniów	Testy (dostępne na portalu dlanauczyciela.pl)	
ROZDZIAŁ 1V. OPTYKA						
Temat 26. Światło i cień	• Źródło światła • Co to jest promień światła • Rodzaje wiązek światła • Powstawanie cienia i półcienia	• demonstruje doświadczalnie prostoliniowe rozchodzenie się światła w ośrodku jednorodnym • wyjaśnia powstawanie cienia i półcienia • stosuje pojęcia promienia światła i wiązki światła • rozwiązuje zadania z cieniem wymagają-ce wiadomości z geometrii • **demonstruje zjawisko prostoliniowego rozchodzenia się światła w ośrodku jednorodnym**	I.1 I.2 I.3 I.9 IX.1 IX.14 a)	Pogadanka połączona z pokazem, ćwiczenia konstrukcyjne i rachunkowe	Podręcznik, zeszyt ćwiczeń, generator, multiteka, zbiór zadań, środki dydaktyczne do wykonania pokazu	Należy uzmysłowić uczniom, że nie wszystkie jasne ciała są źródłami światła (nie jest nim np. Księżyc). Wykonanie prostych doświadczeń (powstawanie cienia, półcienia) pozwoli im lepiej zrozumieć temat. Zbiór zadań: zadania 61.1– 61.11, s. 237–238; zadania 61.16–61.18, s. 239.
Temat 27. Widzimy dzięki	• Dlaczego widzimy? • Co to jest kamera	• informuje, że widzimy, bo światło (na ogół odbite od różnych ciał) wpada do	I.1 I.2	Pokaz połączony z pogadanką	Podręcznik, zeszyt ćwi-	Wyjaśnijmy uczniom, dlaczego latem warto nosić jasne ubrania.

Temat lekcji	Treści nauczania	Osiągnięcia ucznia Uczeń:	Punkty podstawy programowej	Metody pracy	Środki nauczania	Uwagi
światłu	obskura, do czego służy • Różnice między ciałem przezroczystym a ciałem nieprzezroczystym • Przykłady ciał przezroczystych i nieprzezroczystych	oczu • odróżnia źródło światła od ciała odbijają-cego światło • zauważa, że światło odbija się od większości ciał, nie tylko od lustra • wyjaśnia, że większość ciał zarówno odbija, jak i przepuszcza i pochłania światło; ciała różnią się proporcjami tych zjawisk • ilustruje zasadę działania kamery obskury; buduje jej model • rozwiązuje zadania dotyczące kamery obskury, wymagające wiadomości z geometrii	I.3 I.9 IX.1		czeń, generator, multiteka, zbiór zadań, środki dydaktyczne do wykonania pokazu	Istotne jest wskazanie różnic między ciałem przezroczystym a ciałem nieprzezroczystym. Zbiór zadań: zadania 61.12–61.19, s. 238–239.
Temat 28. Załamanie światła	• Prawo załamania • Czynniki wpływające na wartość kąta załamania • Pryzmat • Zjawisko fatamorgany	• opisuje jakościowo i demonstruje doświad-czalnie zjawisko załamania światła • wskazuje kierunek załamania światła • rysuje przybliżony bieg promienia świetlnego przechodzącego przez granicę ośrodków • wyjaśnia zjawiska fizyczne, korzystając z prawa załamania • przedstawia na rysunku, jak światło jedno-barwne przechodzi przez pryzmat • rozwiązuje zadania, korzystając z zależności między kątem padania a kątem załamania (podanej w postaci tabeli lub wykresu)	I.1 I.2 I.3 I.4 I.9 IX.6 IX.14 a)	Pokaz połączony z pogadanką i ćwiczeniami konstrukcyjnymi	Podręcznik, zeszyt ćwiczeń, generator, multiteka, zbiór zadań, środki dydaktyczne do wykonania pokazu	Wymagana jest demonstracja przedstawiająca zjawisko załamania światła (zmiany kąta załamania przy zmianie kąta padania, jakościowo). Warto pokazać, jak widzimy przedmioty częściowo zanu-rzone w wodzie (np. łyżeczkę w szklance wody). Uczniowie mogą samodzielnie przygo-tować informacje o fata-morganie. Zbiór zadań: zadania 64.1– 64.24, s. 247–252.

Temat lekcji	Treści nauczania	Osiągnięcia ucznia Uczeń:	Punkty podstawy programowej	Metody pracy	Środki nauczania	Uwagi
		• **demonstruje zjawisko załamania światła na granicy ośrodków**				
Temat 29. Soczewki	• Model soczewki • Ognisko i ogniskowa soczewki • Zdolność skupiająca • Ogniskowa i zdolność skupiająca soczewki wklęsłej	• wyjaśnia, że w powietrzu szklana soczewka wypukła skupia, a wklęsła rozprasza światło • opisuje i szkicuje bieg światła przez soczewki w przypadku promieni padających równo-legle do osi optycznej; posługuje się pojęciami ogniska i ogniskowej soczewki skupiającej • wyjaśnia bieg światła przez soczewkę, stosując zamiast soczewki układ dwóch pryzmatów • wyjaśnia pojęcia ogniska (pozornego) i ogniskowej soczewki rozpraszającej • posługuje się pojęciem zdolności skupiającej • stosuje jednostkę zdolności skupiającej • wykonuje obliczenia związane ze zdolnością skupiającą i ogniskową	I.1 I.2 I.3 I.4 I.9 IX.7 IX.14 a)	Pogadanka połączona z pokazem, ćwiczenia konstrukcyjne i rachunkowe	Podręcznik, zeszyt ćwiczeń, generator, multiteka, zbiór zadań, środki dydaktyczne do wykonania pokazu	Należy wyjaśnić uczniom, dlaczego nie wolno patrzeć bezpośrednio na Słońce. Przy tej okazji powiedzmy im o niebezpieczeństwie wynikającym z pozostawienia szklanej butelki w lesie (pożar). Pokażmy uczniom modele soczewek. Zbiór zadań: zadanie 65.1, s. 253; zadanie 65.6, s. 254.
Temat 30. Obrazy tworzone przez soczewkę skupiającą	• Przedmiot położony daleko od soczewki • Przedmiot położony blisko soczewki – lupa • Obraz rzeczywisty i obraz pozorny	• wyjaśnia, co to znaczy, że soczewka tworzy obraz przedmiotu; opisuje ten obraz (prosty czy odwrócony) w zależności od odległości przedmiotu od soczewki • demonstruje doświadczalnie, jak ten obraz powstaje; wyjaśnia jego powstawanie za pomocą schematycznego rysunku	I.1 I.2 I.3 I.4 I.9 IX.8 IX.14 a) IX.14 b)	Doświadczenie przeprowadzone w grupach	Podręcznik, zeszyt ćwiczeń, generator, multiteka, zbiór zadań, środki dydaktyczne do wykonania doświadczenia	Uczniowie wykonują do-świadczenie obowiązkowe: za pomocą soczewki skupia-jącej otrzymują na ekranie ostry obraz przedmiotu, doświadczalnie dobierając położenie soczewki i przed-miotu. Zwróćmy im uwagę na wytwarzanie przez soczewkę skupiającą obrazu rzeczy-wistego lub pozornego (w zależności od odległości przedmiotu od soczewki). Pokaż-

Temat lekcji	Treści nauczania	Osiągnięcia ucznia Uczeń:	Punkty podstawy programowej	Metody pracy	Środki nauczania	Uwagi
		• odróżnia obraz rzeczywisty od obrazu pozornego • **demonstruje zjawisko powstawania obrazu za pomocą soczewek** • **otrzymuje ostre obrazy przedmiotu na ekranie za pomocą soczewki skupiającej**				my im także, jak wyglądają ciała fizyczne oglądane przez kroplę wody (jako soczewkę). Można im zaproponować wykonanie plakatu o działaniu i zastosowaniu lupy lub polecić wyszukanie informacji na ten temat (np. w internecie). Zbiór zadań: zadania 65.7–65.22, s. 255–259.
Temat 31. Konstruowanie obrazów tworzonych przez soczewkę skupiającą	• Co to znaczy konstru-owanie obrazu? • Obraz tworzony przez lupę	• konstruuje obrazy rzeczywisty i pozorny tworzone przez soczewkę skupiającą	I.1 I.2 I.3 I.4 IX.8 IX.14 a)	Pogadanka połączona z ćwiczeniami konstrukcyjnymi wykonywanymi jednocześnie przez wszystkich uczniów lub w grupach	Podręcznik, zeszyt ćwiczeń, generator, multiteka, zbiór zadań	Zwróćmy uwagę uczniów na to, że rodzaj otrzymanego obrazu zależy od odległości przedmiotu od soczewki. Uczniowie wypełniają karty pracy. Zbiór zadań: zadania 65.7–65.22, s. 255–259.
Temat 32. Obrazy tworzone przez soczewkę rozpraszającą	• Tworzenie obrazu przez soczewkę rozprasza-jącą • Konstruowanie obrazu • Cechy obrazu	• wyjaśnia jakościowo tworzenie obrazu przez soczewkę rozpraszającą • konstruuje obraz tworzony przez soczewkę rozpraszającą	I.1 I.2 I.3 IX.8 IX.14 a)	Pogadanka połączona z ćwiczeniami konstrukcyjnymi wykonywanymi jednocześnie przez wszystkich uczniów lub w grupach	Podręcznik, zeszyt ćwiczeń, generator, multiteka, zbiór zadań	Wyjaśnijmy uczniom, że rodzaj otrzymanego obrazu nie zależy od odległości przedmiotu od soczewki. Zbiór zadań: zadanie 65.12, s. 256; zadanie 65.14, s. 257.
Temat 33. Oko i aparat fotograficzny	• Obraz tworzony na siatkówce oka • Widzenie przedmiotów bliższych i dal-	• wyjaśnia zasadę działania oka i aparatu fotograficznego • opisuje w jaki sposób regulowana jest ogniskowa i przysłona w oku, a w jaki	I.1 I.2 I.3 IX.7 IX.8	Seminarium o oku, wadach wzroku oraz budo-wie i zasadzie działania	Podręcznik, zeszyt ćwiczeń, generator, multiteka, zbiór zadań	Uczniowie mogą samodzielnie zebrać informacje dotyczące budowy oka, działania aparatu fotograficznego i wad wzroku (np. plakat lub prezentacja multi-

Temat lekcji	Treści nauczania	Osiągnięcia ucznia Uczeń:	Punkty podstawy programowej	Metody pracy	Środki nauczania	Uwagi
	szych • Widzenie w silnym i słabym świetle • Obraz odwrócony • Wady wzroku • Budowa aparatu fotograficznego	– w aparacie fotograficznym • wyjaśnia (w uproszczeniu, z pomocą pojęcia zbyt małej lub zbyt wielkiej zdolności skupiającej), na czym polegają krótkowzroczność i dalekowzroczność i jak się je koryguje za pomocą soczewek	IX.9	aparatu fotograficznego		medialna). Warto uzmysłowić uczniom, że źrenica nie jest czarna. Zbiór zadań: zadania 66.1–66.8,s. 260–261.
Temat 34. Zwierciadła płaskie	• Prawo odbicia światła • Odbicie światła od zwierciadła i kartki • Odblaski • Obraz tworzony w zwierciadle płaskim	• wyjaśnia i stosuje prawo odbicia światła • wyjaśnia różnice w odbiciu światła od zwierciadła i powierzchni rozpraszającej • rysuje bieg promienia świetlnego padającego i odbitego od zwierciadła • wyjaśnia i przedstawia na rysunku, w jaki sposób światło odbija się od zwierciadła płaskiego i jak w takim zwierciadle powstaje obraz • rozwiązuje proste zadania geometryczno- -optyczne • **demonstruje powstawanie obrazów za pomocą zwierciadeł płaskich**	I.1 I.2 I.3 IX.2 IX.3 IX.4 IX.5 IX.14 a)	Pogadanka połączona z pokazem, ćwiczenia konstrukcyjne i rachunkowe	Podręcznik, zeszyt ćwiczeń, generator, multiteka, zbiór zadań, środki dydaktyczne do wykonania pokazu	Zwróćmy uwagę uczniów na to, że prawo odbicia światła można obserwować w otaczającym nas świecie. Uczniowie konstruują obraz pozorny tworzony w zwierciadle płaskim. Warto zadać uczniom doświadczalne zadanie domowe, polegające na zapisaniu liter alfabetu na kartce (A, B, C…) i obejrzeniu ich obrazów w lusterku. Zbiór zadań: zadania 62.1–62.15, s. 240–243.
Temat 35. Zwierciadła wklęsłe	• Ognisko zwierciadła • Obrazy w zwierciadle wklęsłym • Konstruowanie obrazu • Zwierciadło wypu-	• wyjaśnia, posługując się rysunkiem sche-matycznym, jak powstaje obraz w zwier-ciadle wklęsłym i zwierciadle wypukłym • wymienia zastosowania zwierciadeł wklęsłych i wypukłych • konstruuje bieg promieni padających na	I.1 I.2 I.3 IX.2 IX.4 IX.5	Pogadanka połączona z pokazem	Podręcznik, zeszyt ćwiczeń, generator, multiteka, zbiór zadań, środki dydak-	Zwróćmy uwagę uczniów na zależność rodzaju wytworzo-nego obrazu od odległości przedmiotu od zwierciadła wklęsłego oraz na praktyczne zastosowania zwierciadeł.

Temat lekcji	Treści nauczania	Osiągnięcia ucznia Uczeń:	Punkty podstawy programowej	Metody pracy	Środki nauczania	Uwagi
	kłe • Zastosowanie zwierciadeł wklęsłych i wypukłych	zwierciadło sferyczne oraz obraz w tym zwierciadle • wyjaśnia pojęcia ogniska i ogniskowej zwierciadła • demonstruje powstawanie obrazów za pomocą zwierciadeł wklęsłych	IX.14 a)		tyczne do wykonania pokazu	Zbiór zadań: zadanie 63.1–63.8, s. 244–246.
Temat 36. Zwierciadła wypukłe	• Zwierciadło wypukłe • Obrazy tworzone przez zwierciadło wypukłe • Zastosowanie zwierciadeł wypukłych • Konstruowanie obrazu	• informuje, że zwierciadło wypukłe rozpra-sza światło • bada cechy obrazu otrzymanego za pomocą zwierciadła wypukłego w zależności od odległości przedmiotu od zwierciadła • wymienia zastosowania zwierciadeł wypukłych • konstruuje obraz tworzony przez zwierciadło wypukłe • **demonstruje powstawanie obrazu za pomocą zwierciadeł wklęsłych**	I.1 I.2 I.3 IX.4 IX.5 IX.14 a)	Pogadanka połączona z pokazem	Podręcznik, zeszyt ćwiczeń, generator, multiteka, zbiór zadań, środki dydaktyczne do wykonania pokazu	Należy uczniom uświadomić, że zwierciadło wypukłe tworzy pozorny, pomniejszony i prosty obraz przedmiotu, niezależnie od jego odległości od zwierciadła. Zbiór zadań: zadanie 63.9, 63.10 i 63.12, s. 246.
Temat dodatkowy. *Luneta, mikroskop*	• Luneta astronomiczna • Mikroskop	• wyjaśnia jakościowo, jak powstaje obraz w lunecie astronomicznej, mikroskopie • wyjaśnia, posługując się schematycznym rysunkiem (bez dokładnej konstrukcji) zasadę działania mikroskopu i lunety astronomicznej • porównuje zasady działania wymienionych przyrządów	I.1 IX.8	Seminarium o bu-dowie i zasadzie działania lunety i mikroskopu połą-czone z pokazem	Podręcznik, zeszyt ćwiczeń, genera-tor, multiteka, materiały przygotowane przez nauczyciela lub uczniów o lune-cie, mikroskopie i teleskopie zwierciadlanym, plansze lub pro-jektor multimedia-lny, środki do wy-	Uczniowie mogą samo-dzielnie zebrać informacje o budowie i zasadzie działania lunety, mikroskopu i teleskopu zwierciadlanego. Należy im uzmysłowić, jak ważnymi wynalazkami okazały się luneta i mikroskop.

Temat lekcji	Treści nauczania	Osiągnięcia ucznia Uczeń:	Punkty podstawy programowej	Metody pracy	Środki nauczania	Uwagi
					konania pokazu	
Temat 37. **Barwy**	• Barwy • Rozszczepienie światła • Barwa przedmiotu • Barwa ciała przezroczystego	• informuje, że barwa światła ma związek z długością (częstotliwością) fali, a światło białe jest mieszaniną różnych barw • podaje przykłady zjawisk, w których światło ulega rozszczepieniu • demonstruje rozszczepienie światła w pryzmacie • opisuje światło lasera jako jednobarwne i ilustruje to brakiem rozszczepienia w pryzmacie • wymienia kolejne kolory w widmie światła białego • wyjaśnia, że barwa ciała oświetlonego białym światłem wynika z selektywnego pochłaniania fal o różnych długościach • **demonstruje rozszczepienie światła w pryzmacie**	I.1 I.2 I.3 I.9 IX.10 IX.11 IX.14 c)	Pogadanka połączona z pokazem	Podręcznik, zeszyt ćwiczeń, generator, multiteka, zbiór zadań, środki dydaktyczne do wykonania pokazu	Polećmy uczniom naszkicowanie obrazu powstającego na ekranie po drugiej stronie pryzmatu i wyjaśnienie zasady powstawania tęczy. Zbiór zadań: zadania 67.1–67.11, s. 262–264.
Temat dodatkowy. ***Składanie barw***	• Składanie barw światła • Podstawowe barwy światła • Składanie barw a bu-dowa oka • Nazwy niektórych barw	• bada za pomocą pryzmatu, czy światło, które widzimy, powstało w wyniku zmieszania barw • wymienia podstawowe barwy światła • opisuje światło białe jako mieszaninę barw i ilustruje to rozszczepieniem światła w pryzmacie • opisuje światło lasera jako jednobarwne	I.1 I.2 I.3 I.9 IX.10 IX.11	Praca w grupach, prezentacja materiałów opracowanych przez uczniów	Podręcznik, zeszyt ćwiczeń, generator, multiteka, zbiór zadań	Celem lekcji jest pokazanie uczniom, jak tworzy się obraz oraz na czym polegają składanie barw i mieszanie farb. Zbiór zadań: zadania 67.7 i 67.9, s. 263.

Temat lekcji	Treści nauczania	Osiągnięcia ucznia Uczeń:	Punkty podstawy programowej	Metody pracy	Środki nauczania	Uwagi
	• Mieszanie farb • Podstawowe kolory farb • Trzy kolory w telewizo-rze	i ilustruje to brakiem rozszczepienia w pryzmacie • informuje, że dodając barwy: niebieską, czerwoną i zieloną w różnych proporcjach, możemy otrzymać światło o dowolnej barwie • wyjaśnia mechanizm widzenia barw przez człowieka • odróżnia mieszanie farb od składania barw światła • informuje, w jaki sposób uzyskuje się barwy w telewizji kolorowej i monitorach kompu-terowych • informuje, że z podstawowych kolorów farb uzyskuje się barwy w druku i drukarkach komputerowych				
Powtórzenie	• Podsumowanie i pow-tórzenie omawianych wcześniej zagadnień • Zastosowanie poznа-nych wiadomości i nabytych umiejętno-ści do rozwiązywania problemów fizycznych • Analiza tekstu		I.1 I.2 I.3 I.9 IX.1 IX.2 IX.3 IX.4 IX.5 IX.6 IX.7 IX.8 IX.9 IX.10	Praca w grupach, omawianie zaga-dnień z optyki lub rozwiązywanie zadań	Podręcznik, zeszyt ćwiczeń, generator, multiteka, zbiór zadań, przygo-towane przez nauczyciela zestawy zadań uwzględniające zróżnicowanie zaawansowania uczniów	Wskazane jest rozwiązywa-nie zadań powtórzeniowych dotyczących doświadczeń wykonywanych na lekcjach. Ze względu na zróżnicowa-nie zaawansowania uczniów skorzystajmy z testów o różnych stopniach trudności (podręcznik, s. 227–230). Aby ćwiczyć umiejętność posługiwania się informa-cjami pochodzącymi z analizy tekstów, omówmy tekst popularnonaukowy *Harry Potter i tajemnice metamateriałów* (podręcznik,

Temat lekcji	Treści nauczania	Osiągnięcia ucznia Uczeń:	Punkty podstawy programowej	Metody pracy	Środki nauczania	Uwagi
			IX.11 IX.14 a) IX.14 b) IX.14 c)			s. 231).
Sprawdzian				Samodzielna praca uczniów	Testy z *Książki Nauczyciela* oraz dostępne na portalu dla-nauczyciela.pl	Zadania powinny być tak skonstruowane, aby można było uwzględnić zróżnico-wanie zaawansowania uczniów. Sugestia: za sprawdzian napisany na maksymalną liczbę punktów uczeń powinien uzyskać ocenę celującą.
ROZDZIAŁ V. FIZYKA i MY						
Temat dodatkowy. ***Gotujemy obiad***	• Gotujemy zupę • Kuchenka indukcyjna • W jakiej temperaturze wrze woda • Danie z szybkowara • Warzywa z kuchenki mikrofalowej • Frytki - smażone czy pieczone	• informuje, że temperatura wrzenia wody zależy od ciśnienia atmosferycznego • na podstawie wykresu zależności temperatury wrzenia wody od wysokości nad poziomem morza określa najniższe temperatury wrzenia w miastach na różnych kontynentach • wymienia sposoby podgrzewania potraw do temperatury wyższej niż 100ºC • wymienia zalety gotowania w szybkowarze	I.1 IV.5 IV.7 IV.9 V.5 VI.11 VII.5 IX.12	Praca w grupach, prezentacja materiałów opracowanych przez uczniów	Podręcznik, zeszyt ćwiczeń	Celem lekcji jest pokazanie uczniom konkretnych zastosowań zjawisk fizycznych omawianych na lekcjach fizyki do przygotowywania posiłków (podręcznik, zadania 1–5, s. 238).
Temat dodatkowy. ***Czas na deser***	• Lodówka • Cykl zamknięty • Lody gotowe! • Kuchnia molekular-	• wymienia formy energii, na jakie jest zamieniana energia elektryczna zasilająca lodówkę • wymienia metody schładzania substancji	I.1 IV.4 IV.7 VI.11	Praca w grupach, prezentacja materiałów opracowanych przez uczniów	Podręcznik, zeszyt ćwiczeń	W domu uczniowie wykorzy-stują lodówki do przechowy-wania potraw. Warto omówić jej działanie (podręcznik, zadania 1–4, s. 41).

Temat lekcji	Treści nauczania	Osiągnięcia ucznia Uczeń:	Punkty podstawy programowej	Metody pracy	Środki nauczania	Uwagi
	na	• informuje, jaką najniższą temperaturę udało się uzyskać w warunkach laboratoryjnych • wyjaśnia, korzystając z internetu (i dostępnej literatury), zasadę działania kuchni molekularnej				
Temat dodatkowy. ***U lekarza***	• Pulsoksymetr • Prześwietlenie • Tomografia • Ultrasonografia • Badanie dopplerowskie • EKG i EEG • Rezonans magnetyczny	• informuje, że do badania ludzkiego organizmu wykorzystuje się te same prawa fizyki, które rządzą światem przyrody nieożywionej • wyjaśnia w sposób poglądowy, do czego służy pulsoksymetr • wymienia i porównuje rodzaje opisanych w tym temacie badań • informuje, że układ nerwowy człowieka wykorzystuje sygnały elektryczne do przekazywania informacji z narządów zmysłów do mózgu i z mózgu do mięśni • wyjaśnia, na czym polegają tomografia i ultrasonografia • wyjaśnia, dzięki czemu możliwe jest wykonywanie zdjęć rentgenowskich • informuje, że udoskonalaniem urządzeń wykorzystywanych do badań zajmuje się fizyka medyczna • wnioskuje, że nie wszystkie badania można wykonywać na wszelki wypadek (profilaktycznie), bez zaleceń lekarza	IX.12 VIII.8 VI.9 VII.5 I.1	Praca w grupach, prezentacja materiałów opracowanych przez uczniów	Podręcznik, zeszyt ćwiczeń	Uczniowie chorują i bywają poddawani badaniom diagnostycznym. Powinni wiedzieć, na czym one polegają (podręcznik, zadania 1–4., s. 245).
Temat dodatkowy. ***Sport***	• Dlaczego tak trudno biegać po piasku • Dlaczego można	• zauważa, że efektywność biegu zależy od sprężystości podłoża • wyjaśnia, na co tracimy energię pod-	V.3 II.1 II.11	Pogadanka na podstawie prezentacji kompute-	Podręcznik, zeszyt ćwiczeń, projektor	Uczniowie interesują się sportem, często uprawiają sport wyczynowo; chętnie poznają odpo-

Temat lekcji	Treści nauczania	Osiągnięcia ucznia Uczeń:	Punkty podstawy programowej	Metody pracy	Środki nauczania	Uwagi
	podkręcić piłkę • Do czego samochodom wyścigowym służą „skrzydła” • Dlaczego można żeglować pod wiatr	czas biegu • wyjaśnia jakie zjawisko pozwala „podkręcić” piłkę • wskazuje siły działające na żaglówkę w ruchu	II.13 II.14 III.1 III.3 III.5	rowej lub filmu	multimedialny	wiedzi na postawione w tym temacie pytania (podręcznik, zadania 1–5, s. 248).
Temat dodatkowy. *Słuchamy muzyki*	• Głośnik • Mikrofon • Zapis analogowy dźwięku • Zapis cyfrowy dźwięku • Przesyłanie dźwięku	• wymienia podstawowe elementy głośnika • wyjaśnia zasadę działania głośnika • wykonuje doświadczenie, w którym dźwięk zamienia się na prąd elektryczny (i odwrotnie) • rozróżnia analogowe i cyfrowe urządzenia do zapisu dźwięku • odróżnia wykres opisujący zmiany napię-cia w sygnale analogowym od wykresu opisującego zmiany napięcia w sygnale cyfrowym • porównuje zapisy dźwięku analogowy i cyfrowy (wady i zalety) • wymienia sposoby przesyłania dźwięku przez radio	VIII.6 VIII.8 VI.8 VII.5 IX.12	Praca w grupach, prezentacja materiałów opracowanych przez uczniów	Podręcznik, zeszyt ćwiczeń	Uczniowie korzystają z telefonu. Powinni wiedzieć, jak działa to urządzenie (podręcznik, zadania 1–4, s. 52).
Temat dodatkowy. *Oglądamy film*	• Projektor kinowy • Kineskop • Ekran LCD • Ekran plazmowy • Cyfrowy zapis obrazu • Trzy wymiary	• wykonuje doświadczenie obrazujące zasady nagrywania filmu, jego odtwarzania i odbioru • wykonuje doświadczenie obrazujące, na czym polega widzenie trójwymiarowe • wymienia metody odtwarzania rucho-	I.1 IX.7 IX.10	Pogadanka na podstawie prezentacji komputerowej lub filmu	Podręcznik, zeszyt ćwiczeń	Uczniowie powinni wiedzieć, jak działają urządzenia pozwalające na oglądanie ruchomych obrazów; w przyszłości staną przed wyborem odpowiedniego dla siebie ekranu telewizora (podręcznik, zadania 1–6, s. 258–259).

Temat lekcji	Treści nauczania	Osiągnięcia ucznia Uczeń:	Punkty podstawy programowej	Metody pracy	Środki nauczania	Uwagi
	• Polaryzacja światła	mych obrazów • wyjaśnia, na czym polega cyfrowy zapis obrazu				

[1] Generator testów i sprawdzianów *To jest fizyka*, klasa 8

[2] Multiteka *To jest fizyka*, klasa 8

[3] *Zbiór zadań z fizyki dla szkoły podstawowej*, Nowa Era, rok 2017